[2024] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 575 : 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ 438

ਅਜਵਾਰ

ਬਨਾਮ

ਵਸੀਮ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2024 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2639)

17 ਮਈ 2024

[ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ* ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਨੁਦੀਨ ਅਮਾਨੁੱਲਾ, ਜੇਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਹੈ। 439 (1) ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ, 1973. 439(1) - ਜ਼ਮਾਨਤ ਸਬੰਧੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀਆਂ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ - ਬਾਕਾਇਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਹੋਲਡ: ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਸੰਸਕਰਣ 'ਤੇ ਅੜਿਆ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ - ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਸੀ ਇੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਦੋਹਰਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ - ਦੋਸ਼ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਮਕਾਇਆ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕਰਾਸ-ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਲੋਜ਼ਰ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਹਿਸ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ - ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। [ਪਾਰਾ 30-35]

ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ-ਗ੍ਰਾਂਟ - ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਪਦੰਡ:

ਆਯੋਜਤ: ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ; ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ; ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ; ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ; ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਅਤੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ।
[ਪਰਾ 26]

ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਜਦੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ:

ਫੈਸਲਾ: ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਮਕੈਨੀਕਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਇੱਕ ਗੈਰ ਤਰਕਹੀਣ ਜਾਂ ਵਿਗੜਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗੋਂਦ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੇਲਵੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ - ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼. ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਗਵਾਹ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 27, 28]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਮਹੀਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪੋਲੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ [2019] 14 ਐਸਸੀਆਰ 529: (2020) 2 ਐਸਸੀਸੀ 118; ਅਜਵਾਰ ਬਨਾਮ ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰ [2022] 7 ਐਸਸੀਆਰ 356: (2022) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1403; ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ [2022] 4 ਐਸਸੀਆਰ 536: (2022) 9 ਐਸਸੀਸੀ 321; ਦੀਪਕ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

[2022] 4 ਐਸਸੀਆਰ 1: (2022) 8 ਐਸਸੀਸੀ 559; ਪੀ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2022] 3 ਐਸਸੀਆਰ 823: (2022) 15 ਐਸਸੀਆਰ 211; ਕਲਿਆਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਰੰਜਨ ਪੱਪੂ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ (2004) 7 ਐਸਸੀਸੀ 528; ਕੁਮੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2021] 6 ਐਸਸੀਆਰ 539: (2021) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 511; ਯਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2022] 4 ਐਸਸੀਆਰ 835: (2023) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 347; ਮੰਨੇ ਲਾਲ ਜੈਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2022] 1 ਐਸਸੀਆਰ 990: (2022) 15 ਐਸਸੀਸੀ 248; ਚਮਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [2004] ਸਪਲਾਈ. 3 ਐਸਸੀਆਰ 584: (2004) 7 ਐਸਸੀਸੀ 525; ਮਸਰੂਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2009] 6 ਐਸਸੀਆਰ 1030: (2009) 14 ਐਸਸੀਸੀ 286; ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੀਸ ਚੈਟਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ [2010] 12 ਐਸਸੀਆਰ 1165: (2010) 14 ਐਸਸੀਸੀ 496; ਨੀਰੂ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2014] 12 ਐਸਸੀਆਰ 453: (2014) 16 ਐਸਸੀਸੀ 508; ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦਾ NCT) ਅਤੇ ਹੋਰ [2017] 11 ਐਸਸੀਆਰ 195: (2018 12 ਐਸਸੀਸੀ 129); ਪੂਰਨ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਬਿਲਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ [2001] 3 ਐਸਸੀਆਰ 432: (2001) 6 ਐਸਸੀਸੀ 338; ਨਰਿੰਦਰ ਕੇ. ਅਮੀਨ (ਡਾ.) ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2008] 6 ਐਸਸੀਆਰ 1149: (2008) 13 ਐਸਸੀਸੀ 584- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਜ਼ਮਾਨਤ: ਬਕਾਇਦਾ ਦਾਣਾ ਦੋਹਰਾ ਕਤਲ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ; ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਮਿਆਦ; ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ; ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ; ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ; ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ: ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ; ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ: ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਵਿਗੜਿਆ ਹੁਕਮ; ਮਿਲੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ; ਨਿਗਰਾਨੀ ਹਾਲਾਤ.

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2639

2022 ਦੇ CRMBA ਨੰਬਰ 26740 ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 07.12.2022 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਨਾਲ

2024 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2640, 2641 ਅਤੇ 2642

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਸ਼੍ਰੇਯਸ਼ ਯੂ.ਲਲਿਤ, ਅੰਸਾਰ ਅਹਿਮਦ ਚੌਧਰੀ, ਮਿਸ ਅਨਸ ਚੌਧਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੇਹਲਾ ਚੌਧਰੀ, ਪੁਲਕਿਤ ਅਗਰਵਾਲ, ਵਿਕਾਸ ਕੁਮਾਰ, ਮੁਹੰਮਦ ਅਸੀਮ ਖਾਨ, ਸ਼ੋਏਬ ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ, ਫੈਯਾਜ਼ ਖਾਲਿਦ, ਕਵਿੰਦਰਾ ਯਾਦਵ, ਅਲਤਮਸ਼ ਅਹਿਮਦ, ਸੰਦੀਪ ਗਰੇਸਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਗੋਪਾਲ ਅਭੈ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੜਹੂ ਅਭੈਵਾਲ, ਗੜਹਿਨ ਅਬਜੰਵਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਗਰਵਾਲ। ਇਦੂਦੀਨ, ਜਾਜ਼ੀਬ ਸਿੱਦੀਕੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੁਸ਼ਰਾ ਅਲੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਅਰਧੇਂਦੁਮੌਲੀ ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਗੁਪਤਾ, ਸੀਤਾਬ ਅਲੀ ਚੌਧਰੀ, ਕਾਰਤੀਕੇਯ ਡਾਂਗ, ਐਮ.ਜ਼ੈਡ ਚੌਧਰੀ, ਹਾਮਿਦ ਅਲੀ, ਗੁਫਰਾਨ ਅਲੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਬੀਨਾ, ਸਾਦਿਕ, ਸ਼ੇਰਿਆਬ ਅਲੀ, ਰਜਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨਾਵਕਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨਾਵਕਾ। ਸਾਹੂ, ਸਾਰਥਕ ਚੰਦਰ, ਦੀਪੇਸ਼ ਸਿੰਘ, ਅਰੁਣ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾਵਤ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਵਰਤਮਾਨ ਅਪੀਲਾਂ ਵਸੀਮ (ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 7), ਨਾਜ਼ਿਮ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 8), ਅਸਲਮ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2) ਅਤੇ ਅਬੂਬਕਰ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1) ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 439, 139 ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਗੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਸਥਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 147, 148, 149, 302, 307, 352 ਅਤੇ 504 ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 147, 148, 149, 302, 307, 352 ਅਤੇ 504 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮੁੰਡਾਲੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੇਰਠ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 126, 2020 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34, ਦਸੰਬਰ 07, 07 ਦਸੰਬਰ, 06 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ। 2022, 13 ਫਰਵਰੀ, 2023 ਅਤੇ 02 ਮਾਰਚ, 2023 ਅਤੇ 21 ਮਾਰਚ, 2023 ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਵਸੀਮ, ਨਾਜ਼ਿਮ, ਅਸਲਮ ਅਤੇ ਅਬੂਬਕਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

---

1. 2023 ਦੇ ਐਸਐਲਪੀ(ਸੀਆਰਐਲ.) 513 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1
2. 2023 ਦੇ ਐਸਐਲਪੀ(ਸੀਆਰਐਲ.) 2437 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1
3. 2023 ਦੇ ਐਸਐਲਪੀ(ਸੀਆਰਐਲ.) ਨੰ. 13404 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ 1
4. 2023 ਦੇ ਐਸਐਲਪੀ(ਸੀਆਰਐਲ.) ਨੰ. 16310 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ 1
5. ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.
6. ਆਈਪੀਸੀ

ਅਜਵਾਰ ਬਨਾਮ ਵਸੀਮ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਚ ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ

3. 19 ਮਈ, 2020 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ 19 ਮਈ, 2020 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 7.30 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਬਦੁੱਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਪੁੱਤਰ ਅਬਦੁਲ ਮਾਜਿਕ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਵਰਤ (ਰੋਜ਼ਾ ਇਫਤਾਰ) ਤੋੜਨ ਅਤੇ ਨਮਾਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੇ ਘਰ ਦਾ ਬਹਿਥਕ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ (10 ਨੰਬਰ, ਨਾਜ਼ਿਮ, ਅਬੂਬਕਰ, ਵਸੀਮ, ਅਸਲਮ, ਗਯੂਰ, ਨਦੀਮ, ਹਾਮਿਦ, ਅਕਰਮ, ਕਾਦਿਰ ਅਤੇ ਦਾਨਿਸ਼) ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਅਸਜਦ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ’ਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ’ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

4. ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਵਸੀਮ (ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 7) ਦੇ ਪਿਤਾ ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 173 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। 23 ਜੂਨ, 2020 ਨੂੰ ਅਬੂਬਕਰ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1), ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ, ਅਸਲਮ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2) ਅਤੇ ਨਾਜ਼ਿਮ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 8) ਸਮੇਤ ਅੱਠ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ। ਅਸਲਮ ਨਜ਼ੀਰ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਜ਼ਿਮ ਵਸੀਮ ਦਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 4 ਅਗਸਤ 2022 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 30 ਸਤੰਬਰ, 2022 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੰਪਲੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਜੁਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈਆਂ

5. ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਕੇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 574 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

_____

7. ਐਫਆਈਆਰ

8. 2022 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ.1722

2020. ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕੋਰਟ 15, ਮੇਰਠ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਵੀਹ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਉਕਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਚਾਰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਹੋਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2, ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਵਸੀਮ (ਏ-7), ਨਾਜ਼ਿਮ (ਏ-8), ਅਸਲਮ (ਏ-2) ਅਤੇ ਅਬੂਬਕਰ (ਏ-1)। ਦੋ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ 7 ਮਈ, 2024 ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਵਸੀਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਗੇਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ

6. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਸੀਮ (ਏ-7) ਨੂੰ 22 ਅਗਸਤ 2022 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 14 ਅਕਤੂਬਰ, 2022 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਸੀਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 22 ਅਗਸਤ, 2022 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਸੀਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਹਿਮਦ, 24 ਅਗਸਤ, 2022 ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ 30 ਸਤੰਬਰ, 2022 ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਸੀਮ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ [ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ) ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਸੀ), ਦੁਆਰਾ 30 ਸਤੰਬਰ, 2022 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਣਾ ਮੁਨਾਸਬ ਹੈ, ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ:

"9. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸੇ ਜੱਜ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

---

9 ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਭਿੰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 26740 ਆਫ਼ 2022

10 ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1784 ਆਫ਼ 2022

11 ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1722 ਆਫ਼ 2022 (ਅਜਵਰ ਬਨਾਮ ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਅਨ.)।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"...ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਇੱਕਮਾਤਰ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਅਖੌਤੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ, ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹੀ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਜਾਂ ਨਾ ਦੱਸੇ..."

10. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜੁਰਮ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ:

(i) ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ;

(ii) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ;

(iii) ਜੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ;

(iv) ਜੇਕਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ; ਅਤੇ

(v) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ।

11. ਲਗਾਤਾਰ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਕੋ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ,

ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ. ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ, ਸਹਾਇਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਧਾਰਨ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਇੱਕੋ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਤੋਲਣਗੇ। ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਾਰਮੂਲੇ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

7.ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 22 ਅਗਸਤ, 2022 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਸੀਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਵਸੀਮ (ਏ-7) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ, ਵਸੀਮ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ, ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

“ਸਮੁੱਚੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜੁਰਮ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ, ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਲਕਸ਼ਮੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ। ਹਰਿਆਣਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ 11 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪੱਖ 'ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਨੂੰ ਵੀ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੱਖ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਕ੍ਰਾਸ ਸੰਸਕਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰ ਕੌਣ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਪਰ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।"

ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬਹਿਸ

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀਯਸ਼ ਯੂ. ਲਲਿਤ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਅੰਸਾਰ ਅਹਿਮਦ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋ ਜਵਾਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਵਸੀਮ (ਏ-7) ਨੂੰ 27 ਮਈ, 2020 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਤਾਂ ਅਸਲਮ (ਏ-2) ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ, ਸੱਤ ਜਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸ ਅਤੇ ਪੰਜ ਵਰਤੇ ਹੋਏ ਕਾਰਤੂਸ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ। ਇੱਥੇ ਚਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਭੂਮਿਕਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਤੀਜੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਾਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਧਾਰਾ 161 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਗਿਆਰਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਸਾਰੇ ਚਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਗਵਾਹ ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਉਸਨੇ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਦੋ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਅਰਥਾਤ, ਅਬਦੁੱਲਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2), ਅਸਜਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਅਤੇ ਫਹੀਮੁਦੀਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਧਿਰ ਹਮਲਾਵਰ ਸਨ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ, ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਰਤ ਤੋੜਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2022 ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਸੀਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ; ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਜ਼ਿਮ, ਅਸਲਮ ਅਤੇ ਅਬੂਬਕਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਾਸ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਨਵੀਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 18 ਨਵੰਬਰ, 2022 ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਕਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ 5 ਅਗਸਤ, 2023 ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ।

10. ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਇਸ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕੋਰਟ ਨੰਬਰ 15, ਮੇਰਠ ਨੇ ਆਪਣੇ 23 ਅਗਸਤ, 2022 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜ ਤਾਰੀਖਾਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਿਰਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ, ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਬਾਦਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਰਵਰੀ, 2023, ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਦੀ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲੰਬਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇੱਕ ਰਣਨੀਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੁੱਝਿਆ

_____

12 ਮਿਤੀ 13 ਫਰਵਰੀ, 2023 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ

13 ਮਿਤੀ 2 ਮਾਰਚ, 2023 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ

14 ਮਿਤੀ 21 ਮਾਰਚ, 2023 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ

15 ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਪਰਾਧ ਨੰ. 361/2020

16 ਸੈਸ਼ਨ ਮਾਮਲਾ ਨੰ. 2020 ਦਾ 1126

17 ਤਬਾਦਲਾ ਅਰਜ਼ੀ (ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ) ਨੰ. 688 ਮਿਤੀ 2022

ਅਜਵਾਰ ਬਨਾਮ ਵਸੀਮ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਚਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ 14 ਮਾਰਚ, 2023 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਨਾਜ਼ਿਮ ਅਲੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। 16 ਮਈ, 2023 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ₹ 10,000/- (ਸਿਰਫ਼ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ।

11. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਲਈ, ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਅਬਦੁੱਲਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -2) ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਬਦੁੱਲਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਨੇ 21 ਮਾਰਚ, 2023 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਅਰਥਾਤ ਇੱਥੇ ਤਿੰਨ ਜਵਾਬਦੇਹ (ਵਸੀਮ, ਨਾਜ਼ਿਮ ਅਤੇ ਅਸਲਮ) ਅਤੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਮਿਦ ਅਤੇ ਅਯੂਬ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਤੋਂ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਐਸ਼ਐਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੈਪਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ 7 ਜੁਲਾਈ, 2023 ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

12. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਪੂਰਵ-ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 - ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

13. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੱਥ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 439 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮਹੀਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪੋਲੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ "ਅਜਵਾਰ ਬਨਾਮ" ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ। ਦੀਪਕ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਪੀ.ਵੀ.ਐਸ.

---

18 ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 18195 ਆਫ਼ 2023

19 ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 0095 ਮਿਤੀ 22 ਮਾਰਚ, 2023

20 [2019] 14 ਐਸਸੀਆਰ 529 : (2020) 2 ਐਸਸੀਸੀ 118

21 [2022] 7 ਐਸਸੀਆਰ 356 : 2022 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1403

22 [2022] 4 ਐਸਸੀਆਰ 536 : (2022) 9 ਐਸਸੀਸੀ 321

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਰਾਹ ਕਿਸੇ ਰਾਹਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਕਲਿਆਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਰੰਜਨ ਪੱਪੂ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਮੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ" ਯਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ" ਅਤੇ ਮੰਨੇ ਲਾਲ ਜੈਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ। 149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.

ਦੋਸ਼ੀ-ਜਵਾਬਦਾਤਿਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬਹਿਸ ਵਧੀ

14. ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ-ਜਵਾਬਕਾਰ ਵਸੀਮ, ਨਾਜ਼ਿਮ ਅਤੇ ਅਸਲਮ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਜਵਾਬਕਾਰ ਅਬੂਬਕਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਤਾਬ ਅਲੀ ਚੌਧਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ 23 ਅਗਸਤ 2022 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹ ਆਪਣੀ ਜਿਰਾਹ ਲਈ ਸਿਰਫ ਦੋ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਤਰੀਕ ਲਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਸੀਮ ਨੇ 22 ਅਗਸਤ, 2022 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 14 ਅਕਤੂਬਰ, 2022 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕਈ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਸੀਮ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

---

24 [2022] 3 ਐਸਸੀਆਰ 823 : (2022) 15 ਐਸਸੀਆਰ 211

25 (2004) 7 ਐਸਸੀਸੀ 528

26 [2021] 6 ਐਸਸੀਆਰ 539 : 2021 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 511

27 [2022] 4 ਐਸਸੀਆਰ 835 : (2023) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 347

28 [2022] 1 ਐਸਸੀਆਰ 990 : (2022) 15 ਐਸਸੀਸੀ 248

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੈ। ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਜ਼ਿਮ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਸੀਮ ਦੇ ਨਾਲ ਕੈਪਸ਼ਨ ਵਾਲਾ ਕੇਸ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ (2016 ਦਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 214) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਸਲਮ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 214/16, ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 129/20 ਅਤੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 95/23 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਬੁਬਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

15. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਖੁਦ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਮੁਜਰਮ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਖਾਲਿਕ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰੇ 19 ਤੋਂ 21 ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 10 ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁੱਤਰ, ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ 21 ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਖਾਲਿਕ 2 ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

16. ਅੱਗੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਸੀਮ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

17. ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਿਛਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ; ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ; ਕਿ ਮੁੱਖ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1, 2, 3 ਅਤੇ 4) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ/ਚਾਚਾ/ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਕਈ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

---

29 ਅਪਰਾਧ ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ 214 2016 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 147, 148, 149, 307, 342, 323, 308 IPC, ਪੀ.ਐਸ. ਮੁੰਡਾਲੀ, ਮੇਰਠ।

30 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 147/148/149/342/323/308 IPC, ਪੀ.ਐਸ. ਮੁੰਡਾਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੇਰਠ।

31 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 3/25 ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਆਈਪੀਸੀ, ਪੀ.ਐਸ. ਮੁੰਡਾਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੇਰਠ।

32 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 504/506 IPC, ਪੀ.ਐਸ. ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੇਰਠ।

ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਕਿ 10 ਮਈ, 2020 ਨੂੰ 2030 ਘੰਟਿਆਂ 'ਤੇ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ (1818 ਘੰਟੇ); ਜ਼ਖਮੀ, ਅਸਜਦ ਦੀਆਂ ਮੈਡੀਕੋ ਲੀਗਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਹੇਰਾਫੇਰੀ; ਅਸਜਦ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਭਤੀਜੇ) ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜਿਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਬੂਬਕਰ (ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਸੀਮ ਦਾ ਭਰਾ) ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੇ ਸੀਡੀਆਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਅਸਜਦ ਹਮਲਾਵਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਵਸੀਮ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ 15 ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਵਸੀਮ ਦੇ ਭਰਾ ਦੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਜਦੋਂ ਵਸੀਮ ਦੀ ਮਾਂ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਈਦਾ ਬੇਗਮ) ਨੇ 07 ਜੁਲਾਈ, 2020 ਨੂੰ ਮੇਰਠ ਦੇ ਵਧੀਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ-ਐਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ 15 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

18. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਸੀ।

19. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤਿੰਨ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਸੱਟਾਂ, ਦੋ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਭਗੌੜੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੱਕੇ ਵਸਨੀਕ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

20. ਸ੍ਰੀ ਸਰਵੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਘੇਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਰਾਜ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ

---

33 ਕੇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 361 ਆਫ਼ 2020 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 147, 148, 149, 452, 323, 307, 34, 504 ਅਤੇ 506 ਅਧੀਨ

34 ਇਨ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ) ਨੰਬਰ 513 ਆਫ਼ 2023

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

21. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 439(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦੌਰ

22. ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਰਾਹਤ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ (ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਵਸੀਮ) ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 4 ਅਗਸਤ, 2022 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸੇ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ 4 ਅਗਸਤ, 2022 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਗਾਤਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਾਰਮੂਲੇ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 14 ਅਗਸਤ, 2022 ਦੇ ਹੁਕਮ, ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਦੌਰ

23. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਦੌਰ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 22 ਅਗਸਤ, 2022 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ।

2022 ਦੇ ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀਆਰਐਲ.) ਨੰ. 8139 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ 2022 ਦੀ 35 ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1722)

ਦੋਸ਼ੀ ਵਸੀਮ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਸੀਮ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 30 ਸਤੰਬਰ, 2022 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਸੀਮ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ

24. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਤੀਜਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਚਾਰ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਚਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। 07 ਦਸੰਬਰ, 2022 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਸੀਮ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 13 ਫਰਵਰੀ, 2023, 02 ਮਾਰਚ, 2023 ਅਤੇ 21 ਮਾਰਚ, 2023 ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਨਾਜ਼ਿਮ, ਅਸਲਮ ਅਤੇ ਅਬੂਬਕਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹੁਕਮ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ।

ਦੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ

25. ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ, ਅਬਦੁਲ ਖਾਲਿਕ ਦੀ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਐਂਟੀ-ਮਾਰਟਮ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਸੱਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕ੍ਰੈਨੀਓ-ਸੇਰੇਬ੍ਰਲ ਨੁਕਸਾਨ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਦੀ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਜ਼ਖ਼ਮ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਸੱਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਦਮਾ ਅਤੇ ਹੈਮਰੇਜ ਸੀ। ਜ਼ਖਮੀ, ਅਸਜਦ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਭਤੀਜਾ) ਦੀ ਸੱਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਖੋਪੜੀ 'ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਤਿੰਨੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪੰਜ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਖਬਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ 20 ਮਈ, 2020 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਸੀ।

---

36 ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਭਿੰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 26740 ਆਫ਼ 2022

37 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 4 ਅਗਸਤ, 2022 ਦਾ ਹੁਕਮ।

38 ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1784 ਆਫ਼ 2022 ਐਸਐਲਪੀ (ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ) 9342 ਆਫ਼ 2022 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ।

ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. 23 ਜੂਨ, 2020 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਤੱਕ, ਚਾਰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ 1, 2, 3 ਅਤੇ 4) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ।

ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਪਦੰਡ

26. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੁਰਮ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਣਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਇੱਛਾ। (ਹਵਾਲਾ: ਚਮਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ; ਕਲਿਆਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਰੰਜਨ ਉਰਫ਼ ਪੱਪੂ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ); ਮਸਰੂਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ; ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ. ਆਸ਼ੀਸ ਚੈਟਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ; ਨੀਰੂ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ; ਯਾਦ ਕੁਮਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ; ਮਹਾਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ) ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪੋਲੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ)।

27. ਇਹ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਇੱਕ ਗੈਰ ਤਰਕਹੀਣ ਜਾਂ ਵਿਗੜਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੁੱਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

---

39 [2004] ਸਹਾਇਤਾ 3 ਐਸਸੀਆਰ 584 : (2004) 7 ਐਸਸੀਸੀ 525

40 [2009] 6 ਐਸਸੀਆਰ 1030 : (2009) 14 ਐਸਸੀਸੀ 286

41 [2010] 12 ਐਸਸੀਆਰ 1165 : (2010) 14 ਐਸਸੀਸੀ 496

42 [2014] 12 ਐਸਸੀਆਰ 453 : (2014) 16 ਐਸਸੀਸੀ 508

43 [2017] 11 ਐਸਸੀਆਰ 195 : (2018 12 ਐਸਸੀਸੀ 129)

ਅਜਿਹੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ. ਪੀ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ [ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਲੇਖਕ (ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ)] ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 439(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"24. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਹੁਣ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, ਐਸਸੀਸੀ 349: 1995 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਐਲ) 237] ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਘਿਣਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਵਿਗੜਿਆ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ

28. ਪੀੜਿਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸੂਚੀ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

29. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 439 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ. ਪਰ ਇਹ ਵਿਵੇਕ ਨਿਰਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇਗੀ। (ਇਹ ਵੀ ਵੇਖੋ: ਪੂਰਨ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਬਿਲਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ"; ਨਰਿੰਦਰ ਕੇ. ਅਮੀਨ (ਡਾ.) ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ)

ਚਰਚਾ

30. ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਮੁੱਚੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਬੇਲੋੜੇ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹਨ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਸੀਮ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਢਲਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 11 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਕੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਜ਼ਿਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਸੀਮ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਇੱਕਪਾਸੜ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਸੰਸਕਰਣ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪੱਖ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਵੀ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਬੂਬਕਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਸਲਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਾਲਮੇਲ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

---

32 : (2001) 6 ਐਸਸੀਸੀ 338

45 [2008] 6 ਐਸਸੀਆਰ 1149 : (2008) 13 ਐਸਸੀਸੀ 584

ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਅਬੂਬਕਰ ਦਾ ਕੇਸ ਅਸਲਮ ਵਰਗਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

31. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਸੰਸਕਰਣ 'ਤੇ ਅੜਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹ-ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹਨ ਜੋ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਜ਼ਿਮ ਨੂੰ 10 ਜਨਵਰੀ 2017 ਨੂੰ 2016 ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੰਬਰ 214 ਵਿਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਦੋਹਰਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ।

32. ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਇੱਥੇ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ-ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਕ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ, ਅਬਦੁੱਲਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ, ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪੁਲਿਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਢੁਕਵੇਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।' ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਡੋਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ।

33. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੈ। ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ-ਵਸੀਮ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ, ਮੁਲਜ਼ਮ-ਨਾਜ਼ਿਮ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਸਲਮ ਨੇ ਕਰੀਬ ਦੋ ਸਾਲ ਨੌਂ ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਬੂਬਕਰ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ 10 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਜਵਾਬਕਾਰ ਦੋਹਰੇ ਕਤਲ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ।

_____

2023 ਦੀ 46 ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 95

34. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕਰਾਸ-ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸਈਦਾ ਬੇਗਮ (ਵਸੀਮ ਦੀ ਮਾਂ ਨਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ) ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। 04 ਸਤੰਬਰ, 2023 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕਰਾਸ-ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਕੈਪਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਿੰਨ ਹਲਫਨਾਮੇ (ਉਸਮਾਨ ਅਲੀ, ਅਲੇਨਬੀ ਅਤੇ ਫਰਹਾਨਾ ਦੇ) ਨੂੰ ਕਰਾਸ-ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਤਿੰਨੇਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਕਤ ਹਲਫਨਾਮੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 340 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰਾਸ-ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 15 ਜਨਵਰੀ, 2024 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।

35. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਜਦੋਂ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਰੇ ਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਬੱਧ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।

36. ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਟੂ ਅਪੀਲ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ)